

DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Dějepis je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a společnost

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět je vyučován v 6. – 9. ročníku v časové dotaci dvě hodiny týdně v každém ročníku.

Charakteristika předmětu:

Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních

Organizační vymezení:

Pro výuku jsou využívány především kmenové učebny tříd, odborné učebny s interaktivní tabulí, počítačové učebny, ale i ostatní prostory školy (školní zahrada) a další podnětná prostředí.

Výuku vhodně doplňujeme rozšiřujícími aktivitami, jako jsou výstavy, exkurze, terénní výuka, projekty, besedy s odborníky apod.

Obsahové zaměření

Ve vyučovacím předmětu Dějepis se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Průřezová témata:

V předmětu se realizují okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Environmentální výchova, Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí**Kompetence k učení**

- zadáváme úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z učebnice, případně z dalších zdrojů
- vedeme žáky k užívání správné terminologie
- zadáváme úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- vedeme k zamyšlení nad historickým vývojem, vztahem historie a současnosti

Kompetence k řešení problémů

- zařazujeme rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, využití internetu a audiovizuální techniky)
- zařazujeme metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- vedeme ke kritickému myšlení a logickému uvažování

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky přesnému a výstižnému vyjadřování
- zařazujeme do výuky diskusi
- vedeme žáky k věcnému argumentování
- vedeme k využívání informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

- vytváříme příznivé klima třídy
- dodáváme žákům sebedůvěru
- podle potřeby žákům v činnostech pomáháme

Kompetence občanské

- reflektujeme při výuce společenské i přírodní dění
- vedeme žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- motivujeme žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- pěstujeme v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- pomáháme žákům adaptovat se na změněné pracovní podmínky
- vedeme žáky k využívání znalostí a zkušeností získaných při výuce v zájmu vlastního rozvoje a své přípravy na budoucnost

Kompetence digitální

- seznamujeme žáky s využitím digitálních technologií, vyhledáváním dat a informací
- klademe důraz na žákovu schopnost kriticky zhodnotit pravdivost získaných dat a informací
- učíme žáky efektivně využívat digitální technologie během pracovní i edukativní činnosti
- představujeme žákům význam digitálních technologií pro lidskou společnost
- objasňujeme žákům důležitost etického jednání při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vyučovací předmět: Dějepis
Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků</p> <p>uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány</p> <p>orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - význam zkoumání dějin - získávání informací o dějinách - historické prameny - periodizace dějin - časová osa, práce s časovou přímkou 	<p>VDO 2 EGS 1, 2 MKV 1, 2</p>	<p>OVO 1</p> <p>OVO 2</p> <p>OVO3</p>
<p>charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu</p> <p>objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> - počátky lidské společnosti člověk a lidská společnost v pravěku - pravěk – starší doba kamenná, paleolit - mladší doba kamenná, neolit - počátky zemědělství na Blízkém východě - doba kovů – bronzová, železná 	<p>OSV 1a,e, 2a,b, 3a ENV 2, 3, 4</p>	<p>OVO 4</p> <p>OVO5</p>
<p>rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací</p> <p>uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oblasti starověkého východu - poříční civilizace - kulturní odkaz starověkých civilizací 	<p>ENV 2 - význam vody pro lidské aktivity (řízený rozhovor, diskuse)</p> <p>OSV 1/2 cvičení dovedností zapamatování</p>	<p>OVO 6</p> <p>OVO 7</p>

<p>demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a zrod křesťanství</p> <p>porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie</p>	<p>- starověké Řecko - starověký Řím</p> <p>starověké Řecko - starověký Řím - odkaz antické kultury</p>	<p>(základní znalosti z přínosu starověkých civilizací)</p> <p>VDO 4 demokracie jako protiváha diktatury (formy vlády v antice, porovnává informace z různých zdrojů)</p>	<p>OVO 8</p> <p>OVO 9</p>
--	---	---	---------------------------

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vyučovací předmět: Dějepis
Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky
orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	- práce s časovou osou		OVO 3
popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	- raný středověk - křesťanství v raném středověku - byzantská říše, arabská a franská říše		OVO 10
objasní situaci Velkomoravské říše, vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	- Velkomoravská říše - český stát za vlády Přemyslovců a jeho postavení v Evropě		OVO 11
vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí	- křesťanství - boj mezi církevní a světskou mocí, křížové výpravy		OVO12
ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti - uvede příklady románské a gotické kultury	- život ve středověku - kultura středověké společnosti - české země za vlády Lucemburků - románské umění a gotika	OSV 1/2 cvičení dovedností zapamatování (středověk, Lucemburkové)	OVO13
vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	- Jan Hus a husitství	MKV	OVO 15
vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve	- humanismus a renesance – reformace, protireformace	VEG 3 kořeny a zdroje evropské civilizace (rozhovor,	OVO 14

popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	- objevné plavby a počátky koloniální politiky	vyvození souvislostí) MKV3 rovnocennost všech etnických skupin a kultur (referát, ověřování informací a dat)	OVO16
objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	- český stát za vlády Jiřího z Poděbrad, Jagellonců - Habsburkové na českém trůnu - české stavovské povstání		OVO 17
objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	- odboj proti habsburské nadvládě - Třicetiletá válka	EGS 3 klíčové mezníky evropské historie (příčiny a důsledky vzniku třicetileté války)	OVO 18
rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek	- barokní kultura, české baroko, osvícenství		OVO 19

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vyučovací předmět: Dějepis
Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata ----- mezipředmětové vztahy	Poznámky
vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět - vznik USA. 	OSV 1a VDO 4 EGS 1 <hr/> OV - ústava - funkce ústavy - stát, jeho funkce - demokracie ZE - Amerika - Evropa, střední Evropa, ČR	OVO 20
objasní souvislost mezi událostmi Francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě	<ul style="list-style-type: none"> - Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu 	EGS 1 <hr/> HV - klasicismus (Haydn, Mozart, Beethoven) - vznik opery	OVO 21
porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	<ul style="list-style-type: none"> - národní hnutí velkých a malých národů, utváření novodobého českého národa - revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů - politické proudy (konzervativismus, liberalizmus, demokratizmus, socializmus) 	OSV 1a VDO 2, 3, 4 ČJ lit. - představitelé literatury národ. obrození <hr/> HV - národní hudba a tradice	OVO 22

	<ul style="list-style-type: none"> - ústava, politické strany, občanská práva - kulturní rozrůzněnost doby 		
vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií	<ul style="list-style-type: none"> - industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka - konflikty mezi velmocemi - kolonialismus 	OSV 1a ENV 3, 4	OVO 23
na příkladech demonstruje zneužití techniky v 1. světové válce a jeho důsledky	<ul style="list-style-type: none"> - 1. světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky - nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě - vznik Československa, jeho hospodářskopolitický vývoj ve 20. a 30. letech, sociální a národnostní problémy - mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech - totalitní systémy - komunismus, fašismus, nacismus - důsledky pro Československo a svět 	VDO 2	OVO 24
rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů		ČJ lit. - představitelé světové literatury 19. a poč. 20. stol. (do roku 1939) - 1. svět. válka v literatuře	OVO 25
charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu			OVO 26
na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv			OVO 27
zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí		VV - móda dnes a dříve - architektura 19. a poč. 20. st.	OVO 28

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vyučovací předmět: Dějepis
Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky
na příkladech demonstruje zneužití techniky ve 2. světové válce a jeho důsledky	<ul style="list-style-type: none"> - 2. světová válka, holokaust - situace v našich zemích - domácí a zahraniční odboj - průběh 2. světové války - politické, mocenské a ekonomické důsledky války 	VDO 2,4 MKV 2 ENV 3,4 <hr/> ČJ - čes. lit. za 2. sv. vál. - svět. lit. za 2. sv. vál. OV - člověk a náboženství - stát, mezinárodní vztahy, spolupráce	OVO 24
vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa	<ul style="list-style-type: none"> - politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě. 	EGS 1 OSV 1a	OVO 29
uvede příklady střetávání obou bloků.	<ul style="list-style-type: none"> - studená válka - rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných velmocemi - politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření - vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) 	OSV 1a ,2b ,3b ----- ČJ - čes. lit. za časů totality - svět. lit. 2. pol. 20. století	OVO 29

vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	- problémy současnosti	VDO 2, 3, 4 EGS 1, 3 MKV 1, 4, 5 MDV 1a,b,e ČJ - čes. lit. po pádu totality ZE - ozbrojené konflikty ve světě	OVO 30
posoudí postavení rozvojových zemí	- rozpad koloniálního systému - mimoevropský svět - problémy současnosti	ENV 3, 4 EGS 1, 2 ZE - kolonizace světa	OVO 31
prokáže základní orientaci v problémech současného světa	- věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje - sport a zábava	ENV 2,3,4 MDV 1a ,b, e ČJ - z čes. divadel. scény 2. pol. 20. století - magic. realismus a postmodernismus	OVO 32